

taitajamästare
AMMATTIT AidON SM-KILPAILUT

SÄÄNNÖT

SISÄLLYSLUETTELO

1. KILPAILUJEN TARKOITUS
  - 1.1. Yleistä
  - 1.2. Tavoite
  - 1.3. Eettiset säännöt ja arvot

2. KILPAILUJÄRJESTELMÄ
  - 2.1. Taitaja SM-finaali
  - 2.2. Taitaja-semifinaali
  - 2.3. Kilpailuissa käytettävä kieli

3. ILMOITTAUTUMINEN
  - 3.1. Ilmoittautuminen ja ilmoittautumisaika
  - 3.2. Ilmoittautumismaksu

4. KILPAILUN JÄRJESTÄMINEN
  - 4.1. Järjestäjän vastuut ja oikeudet
  - 4.2. Skills Finland ry:n vastuut ja oikeudet
  - 4.3. Kilpailun kesto
  - 4.4. Kilpailulajit ja niiden valinta
  - 4.5. Kilpailutehtävät
  - 4.6. Kilpailutoimisto
  - 4.7. Virallinen ilmoitustaulu
  - 4.8. Vakuutukset

5. KILPAILIJAT JA TOIMIJAT
  - 5.1. Kilpailijat
  - 5.2. Vieraskilpailijat
  - 5.3. Kilpailun johtaja
  - 5.4. Kilpailun jury
  - 5.5. Kilpailun ylituomari
  - 5.6. Päätuomarit ja tuomaristo
  - 5.7. Lajivastaava ja varavastaava
  - 5.8. Lajiohjauksryhmät
  - 5.9. Semifinaalikoordinaattori
  - 5.10 Kilpailijoiden huoltajat

6. TAITAJA SM-FINAALI, KILPAILUN TOTEUTUS
  - 6.1. Kilpailun kulku
  - 6.2. Kilpailualueeseen tutustuminen
  - 6.3. Kilpailussa käytettävät materiaalit, koneet ja laitteet
  - 6.4. Lajiaikataulut
  - 6.5. Arviointi
  - 6.6. Kilpailun tulokset ja niiden julkistaminen
    - 6.6.1. Kilpailijoiden tulokset
    - 6.6.2. Koulutuksen järjestäjäkohtaiset tulokset
    - 6.6.3. Palkinnot ja kunniakirjat
    - 6.6.4. Taitajien Taitaja
  - 6.7. Vastalausemenettely
    - 6.7.1. Periaate
    - 6.7.2. Vastalauseen jättöoikeus
    - 6.7.3. Vastalauseen jättöaika
    - 6.7.4. Vastalauseen käsittely

7. TAITAJA-SEMIFINAALIT

- 7.1. Semifinaalien tarkoitus
- 7.2. Semifinaalijärjestäjän vastuut ja oikeudet
- 7.3. Semifinaalien ajankohta
- 7.4. Kilpailun kesto semifinaaleissa
- 7.5. Kilpailijoiden määrä semifinaaleissa
- 7.6. Kilpailutehtävät semifinaaleissa
- 7.7. Pistelaskujärjestelmä
- 7.8. Semifinaalien tulokset, niiden julkistaminen ja palkinnot
- 7.9. Semifinaalien toimijat
  - 7.9.1. Kilpailun johtaja
  - 7.9.2. Tuomarit
  - 7.9.3. Semifinaalikoordinaattori

8. TAITAJA SM-KILPAILUJÄRJESTÄJÄKSI HAKEMINEN

TAITAJA - KILPAILUJEN SÄÄNNÖT

1. KILPAILUJEN TARKOITUS

1.1. Yleistä

Taitaja-kilpailut ovat kansalliset, kaikille ammatillisessa koulutuksessa oleville, kilpailuvuonna 20 vuotta täyttävälle tai sitä nuoremmille, tarkoitetut nuorten ammattitaitokilpailut.

Ammattitaitokilpailujen tarkoituksena on edistää ammatillista huippuosaamista, parantaa ammatillisen osaamisen ja koulutuksen laatua ja arvostusta sekä kohottaa ammatillisen koulutuksen vetovoimaa. Ammattitaitokilpailut ovat arvokas työelämän ja ammatillisen koulutuksen yhteistyömuoto, josta hyötyvät kaikki siihen osallistuvat. Elinkeinoelämä, ammatillisen koulutuksen järjestäjät, opetushallinto ja keskeiset työmarkkinajärjestöt ovat mukana kehittämässä ammattitaitokilpailutoimintaa.

Mahdollisuus osallistua Taitaja-kilpailuihin motivoi nuoria parempiin oppimistuloksiin ja -suorituksiin. Ammattitaitokilpailuihin osallistuminen ja niissä menestyminen antaa hyvän kuvan nuoren ammatillisesta osaamisesta ja auttaa merkittävästi työllistymisessä.

Taitaja-kilpailuihin osallistuvilla kilpailut ja niiden aikana suoritettavat tehtävät tunnustetaan mahdollisimman laajasti osaksi opintoja ja näyttöjä. Vastaavasti kilpailujen järjestämiseen osallistuminen otetaan huomioon opintosuorituksina.

1.2. Tavoite

Taitaja-kilpailujen tavoitteena on:

- Edistää ammatillista huippuosaamista ja sen arvostusta
- Parantaa ammatillisen koulutuksen laatua
- Edistää oppimistuloksia ja niiden vertailua
- Kannustaa nuoria oman ammatillisen osaamisensa jatkuvaan kehittämiseen ja yrittäjyyteen
- Lisätä ammatillisen koulutuksen tunnettuutta, arvostusta ja vetovoimaa
- Toimia ammatillisen koulutuksen näyteikkunana ja tukea nuorten ammatin- ja uravalintoja
- Edistää ammatillisen koulutuksen ja työelämän välistä yhteistyötä ja luoda uudenlaisia verkostoja ammatillisen osaamisen kehittämiseksi
- Tuoda nuorten osaamista yritysten ja muun työelämän tietoisuuteen ja lievittää rekrytointiongelmia
- Nosta esille nuoret, ikäluokkansa parhaat ammattiosaajat ja kannustaa heitä kansainväliseen kilpailutoimintaan

1.3. Eettiset säännöt ja arvot

Lähtökohtana Taitaja-kilpailussa ovat osallistumisen vapaaehtoisuus ja nuoren oma halu kilpailemiseen. Kaikille kilpailutoiminnasta kiinnostuneille nuorille pyritään takaamaan yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua kilpailuihin.

Kilpailuissa tärkeää ovat oikeudenmukaisuus ja tasapuolisuus, avoimuus, rehellisyys ja rehtiys, osallistumisen ilo sekä ”kilpailu on oppimisen paikka” -asenne. Kaikki kilpailuissa mukana joko kilpailijoina tai järjestelijöinä olevat sitoutuvat näiden arvojen edistämiseen.

Kisatapahtuman järjestelyissä tulee ottaa huomioon erilaisten kävijäryhmien tarpeet siten, että kilpailu on kaikkien kannalta esteetön, mahdollisimman yleisöystävällinen ja helposti seurattava.

2. KILPAILUJÄRJESTELMÄ

Vuosittain järjestettävä Taitaja-kilpailu koostuu lajikohtaisista semifinaaleista ja Taitaja SM-finaalista.

Skills Finland ry myöntää Taitaja SM-kilpailun järjestäjäoikeudet hakemusten perusteella.

2.1. Taitaja SM-finaali

Taitaja SM-finaali on Taitaja-kilpailujen päätapahtuma ja se järjestetään Taitaja-tapahtumassa. Taitaja-tapahtuma sisältää itse kilpailun lisäksi avajaiset ja päättäjäiset sekä kilpailun tavoitteita tukevia oheistapahtumia. Taitaja-tapahtumassa esitellään eri tavoin ammatillista koulutusta ja koulutustarjontaa ja tarjotaan mahdollisuudet työvoiman rekrytointiin ja yritysysteistyöhön.

Taitaja SM-finaalissa yksilölajeissa kilpailee 8 kilpailijaa ja pari- tai joukkuekilpailuissa 8 kilpailijaparia tai kilpailijajoukkuetta. Kilpailijat karsitaan finaaliin semifinaalien kautta. Kilpailun järjestäjän tulee varata vähintään viiteen lajiin vähintään kaksi kilpailijapaikkaa kansainvälisille vieraskilpailijoille. Lajit ja kilpailijamäärät sovitaan kuhunkin Taitaja-tapahtumaan erikseen Skills Finland ry:n kanssa.

Taitaja SM-finaali järjestetään tammi-helmikuussa. Kilpailun järjestäjä voi perustellusta syystä esittää kilpailun ajankohdaksi myös maaliskuu- tai huhtikuuta.

2.2. Taitaja-semifinaalit

Taitaja-semifinaaleissa karsitaan Taitaja-kilpailuun ilmoittautuneista yksilölajeissa 8 parasta ja pari- tai joukkuelajeissa 8 parasta paria tai joukkuetta Taitaja SM-finaaliin. Semifinaalit järjestetään viimeistään kaksi kuukautta ennen Taitaja SM-finaalia. Semifinaalien ajankohdasta päättää Skills Finland ry Taitaja SM-kilpailun järjestäjän esityksestä.

2.3. Kilpailuissa käytettävä kieli

Kilpailujen pääkieli on suomi, toisena kielenä ruotsi. Kilpailulajien laji- ja tehtäväkuvaukset tulee olla molemmilla kielillä. Mikäli lajissa on kilpailija, jonka äidinkielenä on ruotsi, myös lajin ohjeet, arvioinnit ja tiedotteet toimitetaan ruotsiksi. Mikäli kilpailija tarvitsee kilpailu-suoritusten aikana tulkkia, tulee siitä sopia kilpailun johtajan ja lajin päätuomarin kanssa.

Kilpailijan käyttämä kieli, suomi tai ruotsi, tulee ilmoittaa ilmoittautumisen yhteydessä.

3. ILMOITTAUTUMINEN

3.1. Ilmoittautuminen ja ilmoittautumisaika

Koulutuksen järjestäjä ilmoittaa kilpailijan Taitaja-kilpailuun kilpailujärjestäjän internet-sivuston ilmoittautumisjärjestelmän kautta. Kilpailija ilmoitetaan kilpailuun vain kerran. Kilpailun järjestäjä julkaisee ilmoittautumisaikaa internet-sivuillaan. Ilmoittautumisaikaa on kuukausi ja se päättyy viimeistään 4 kuukautta ennen Taitaja SM-finaalin alkua. Kilpailun järjestäjä voi hyväksyä jälki-ilmoittautumisen valtakunnallisen lajiohjausryhmän suostumuksella.

Ilmoittautumisen yhteydessä koulutuksen järjestäjä ilmoittaa kullekin kilpailijalle huoltajan, jonka kautta kilpailun järjestäjä välittää tiedot kilpailijalle. Yksi huoltaja voi edustaa useampaa kilpailijaa.

3.2. Ilmoittautumismaksu

Ilmoittava koulutuksen järjestäjä maksaa kustakin kilpailijasta ilmoittautumismaksun, jolla kilpailija on oikeutettu osallistumaan Taitaja-kilpailuun. Ilmoittautumismaksu kattaa osallistumisen sekä semifinaaliin, että finaaliin. Taitaja-kilpailun ilmoittautumismaksu ja maksukäytäntö ilmoitetaan kilpailun järjestäjän internetsivuilla.

Ilmoittautumismaksulla tuetaan Taitaja-semifinaalien ja Taitaja SM-finaalin järjestämistä ja kilpailujen kehittämistä. Ilmoittautumismaksun suuruuden ja maksukäytännön päättää Skills Finland ry.

4. KILPAILUN JÄRJESTÄMINEN

4.1. Kilpailun järjestäjän vastuut ja oikeudet

Taitaja SM-kilpailusta ja sen järjestelyistä vastaa kilpailujärjestäjäksi valittu ammatillisen koulutuksen järjestäjä siten kuin näissä säännöissä ja Skills Finland ry:n ja kilpailun järjestäjän välisessä sopimuksessa sovitaan.

Järjestäjä vastaa tapahtuman markkinoinnista. Kilpailujen tiedotusvälineenä on Taitaja-järjestäjän internet-sivusto www.taitaja.fi.

Järjestäjä esittää Skills Finland ry:lle hyväksyttäväksi sopimuksen mukaisesti kilpailun aikataulut, kilpailuohjelman, kilpailulajit ja oheistapahtumat sekä opinto-ohjauksen ja rekrytointin palvelujen toteutuksen. Järjestäjä tuottaa tapahtumasta loppuraportin Skills Finlandin ohjeiden mukaisesti. Esitys tapahtumajärjestelyistä tulee olla Skills Finland ry:llä 10 kk ennen tapahtuman alkua.

Kilpailun järjestäjä vastaa toimijoiden asianmukaisesta kouluttamisesta ja perehdyttämisestä tapahtuman järjestämiseen, Taitaja-kilpailuun, Taitaja-kilpailun sääntöihin sekä arviointiin ja CIS-pistelaskujärjestelmään.

4.2. Skills Finland ry:n vastuut ja oikeudet

Skills Finland ry vastaa Taitaja-kilpailujen hallinnoinnista ja kehittämisestä, vahvistaa taitajasäännöt, huolehtii tietojen siirtymisestä tapahtumajärjestäjältä seuraavalle ja valvoo järjestelyjen toteutusta.

Skills Finland ry päättää Taitaja-kilpailujen pysyvät lajit ja hyväksyy kilpailujärjestäjän esityksen perusteella tapahtumakohtaisesti kilpailun aikataulut, kilpailuohjelman, muut kilpailulajit ja oheistapahtumat sekä opinto-ohjauksen ja rekrytointin palvelujen toteutuksen.

Skills Finland ry vastaa Taitajan SM-kilpailujen yleisestä markkinoinnista ja tiedottamisesta sekä vaalii Taitaja-brändiä.

Skills Finland ry auditoi Taitaja-tapahtuman järjestelyt.

4.3. Kilpailun kesto

Taitaja SM-finaali on kolmipäiväinen kilpailutapahtuma, joka alkaa avajaisilla ja päättyy päättäjäisiin. Kussakin lajissa kilpailun kesto on 10-20 tuntia lajijärjestelyistä riippuen. Lajaikataulut tulee suunnitella niin, että kilpailijoilla on mahdollisuus kilpailupäivien aikana tutustua kilpailutapahtumaan ja että yleisöllä on koko päivän ajan riittävästi nähtävää tapahtuma-alueella.

Lajikohtaisen kilpailun ei tarvitse olla kolmipäiväinen. Samaan lajiperheeseen kuuluvien lajien kesken voidaan kilpailuaikaa jakaa, ottaen huomioon kilpailutapahtuman tarkoitus, kilpailun yleisö ja käytännön järjestelyt.

4.4. Kilpailulajit ja niiden valinta

Taitaja tapahtumassa on virallisia kilpailulajeja ja näytöslajeja. Skills Finland ry päättää enintään 35 vuosittain toistuvasti järjestettävää virallista kilpailulajia. Muista virallisista kilpailulajeista sekä näytöslajeista Taitaja SM-kilpailun järjestäjä tekee esityksen Skills Finland ry:lle. Näytöslajin kilpailijamäärä voi olla pienempi ja se voidaan järjestää kutsukilpailuna. Mikäli näytöslajilla ei ole ohjausryhmää, kilpailun johtaja vastaa lajin ohjaamisesta. Näytöslajilla ei ole SM-arvoa, eikä siinä jaeta SM-mitaleja. Näytöslajista ei myöskään saa koulutuksen järjestäjien paremmuutta mittaavia sijoituspisteitä.

Tapahtumassa voidaan järjestää myös ammattinäytöksiä. Ammattinäytökseen ei sovelleta kilpailusääntöjä, eikä ammattinäytös ole kilpailujohdon ohjauksessa.

Lajien valinnassa pyritään jatkuvuuteen. Lajien tulee perustua ammatillisen peruskoulutuksen tutkintoihin ja tutkintojen perusteiden mukaisiin osaamisvaatimuksiin. Kilpailulajin nimestä on tunnistettava ammatillisen perustutkinnon ammattinimike.

4.5. Kilpailutehtävät

Kilpailutehtävien tulee perustua ko. ammatillisen perustutkinnon valtakunnallisen opetussuunnitelman perusteiden kiitettävään tasoon. Kilpailutehtävien kehityksen muodostaa lajiohjausryhmän hyväksymä lajikuvaus, jossa määritetään perustutkinnon tärkeimmät osa-alueet kilpailussa sekä arvioinnissa huomioon otettavat tarpeelliset arviointikohteet. Kilpailutehtävien tulee olla modulaarisia siten, että tulosten laskeminen on mahdollista kunkin kilpailupäivän päätteeksi. Kilpailutehtävien tuottamisesta vastaa lajivastaava.

Kilpailutehtävät on laadittava ja arvioitava niin, että niistä voidaan tarvittaessa antaa osallistujille todistus suoritetusta näytöstä tai osanäytöstä.

Kilpailutehtävien tehtäväkuvaus julkaistaan kilpailujärjestäjän internetsivuilla viimeistään 2 kuukautta ennen SM-finaalin alkua. Kuvauksesta tulee ilmetä tehtävien luonne, käytettävät koneet, -laitteet, -materiaalit sekä työvaiheet. Tehtävää muutetaan kilpailun lajituomariston toimesta n. 30% kilpailupaikalla ennen kilpailun alkua.

Kilpailutehtäviin liittyvien mahdollisten ennakkotietojen suhteen tulee kaikkien kilpailijoiden olla samassa asemassa.

4.6. Kilpailutoimisto

Kilpailutoimisto on kilpailijoiden, tuomareiden ja huoltajien palvelutoimisto.

4.7. Virallinen ilmoitustaulu

Virallinen ilmoitustaulu on kilpailutoimistossa tai sen välittömässä läheisyydessä niin, että kilpailijoilla ja huoltajilla on sinne esteetön pääsy.

Kaikki järjestäjän antama yleinen informaatio on luettavissa viralliselta ilmoitustaululta.

4.8. Vakuutukset

Kilpailuun osallistuvan tarpeellisesta vakuuttamisesta vastaa se koulutuksen järjestäjä, joka on ilmoittanut kilpailijan tai kilpailijaryhmän kilpailuun.

Kilpailun järjestäjä vastaa tapahtumavakuutuksista sekä kilpailussa tarvittavien koneiden ja laitteiden vakuuttamisesta.

5. KILPAILIJAT JA TOIMIJAT

5.1. Kilpailijat

Osanotto Taitaja-kilpailuun on avoin kaikille ammatillisessa koulutuksessa oleville, kilpailuvuonna 20 vuotta täyttävillä tai sitä nuoremmilla. Kilpailija voi osallistua kilpailuun useamman kerran.

Erityistä tukea tarvitsevat kilpailijat voivat ottaa osaa kilpailuun normaalin karsintajärjestelmän kautta. Lajin päätuomari tekee päätöksen apulaislaitteiden ja avustajien käyttämisestä laji- ja tapauskohtaisesti.

5.2. Vieraskilpailijat

Kilpailun järjestäjän tulee varata vähintään viiteen lajiin vähintään kaksi kilpailijapaikkaa kansainvälisille vieraskilpailijoille. Lajit ja kilpailijamäärät sovitaan kuhunkin Taitaja-tapahtumaan erikseen Skills Finland ry:n kanssa.

Vieraskilpailijat kilpailevat SM-kilpailun ulkopuolella.

5.3. Kilpailun johtaja

Kilpailun järjestäjä nimeää kilpailun johtajan. Kilpailun johtaja vastaa kilpailun käytännön järjestelyistä ja kilpailun kulusta Taitaja SM-finaalissa. Kilpailun johtaja vastaa toiminnastaan kilpailun jurylle ja kilpailun järjestäjälle.

5.4. Kilpailun jury

Skills Finland ry nimeää kilpailun ylituomarin ja asettaa kilpailun järjestäjän esityksestä kilpailun juryn. Juryyn kuuluu 3-5 jäsentä. Juryn puheenjohtajana toimii kilpailun ylituomari. Jury käyttää kilpailun ylintä päätösvaltaa ja ratkaisee järjestäjälle tehdyt vastalauseet. Jury kokoontuu kilpailua edeltävänä päivänä, kilpailupäivinä vastalauseajan päätyttyä tai muutoin tarvittaessa.

5.5. Kilpailun ylituomari

Skills Finland ry nimeää kilpailun ylituomarin. Ylituomari toimii kilpailun juryn puheenjohtajana. Kilpailun ylituomari vastaa kilpailun arvioinnin oikeellisuudesta Taitaja SM-finaalissa. Ylituomari vastaa toiminnastaan Skills Finland ry:lle.

5.6. Päätuomarit ja tuomaristo

Kilpailujen järjestäjä asettaa lajiohjausryhmien esityksestä kullekin kilpailulajille päätuomarin ja tuomariston. Tuomaristo koostuu opettajista ja työelämän edustajista. Tuomariston valinnalla varmistetaan, että arviointi on asiallista, tasapuolista ja oikeudenmukaista. Tuomareiden on oltava alallaan tunnustettuja, ammatillisesti kokeneita, päteviä ammattilaisia. Lajin päätuomarilla tulee olla aikaisempaa kilpailu- ja arviointikokemusta.

Tuomareiden määrä riippuu lajista ja kilpailijamäärästä. Osa tuomareista voi olla ulkomaalaisia. Ulkomaisten tuomareiden pätevyys ja perehdytys tarkastellaan tapauskohtaisesti.

Lajivastaavan tulee perehdyttää tuomarit Taitaja-kilpailujen sääntöihin, periaatteisiin ja erityisesti lajin arviointiin sekä pistelaskujärjestelmään. Kilpailun johtaja varmistaa, että kaikilla tuomareilla on riittävät tiedot tuomaritehtävän suorittamiseksi.

Tuomariston on oltava kilpailupaikalla kilpailun päättymisen jälkeen, kunnes lajin viralliset tulokset on vahvistettu.

5.7. Lajivastaava ja varavastaava

Kilpailujen järjestäjä nimeää kullekin kilpailulajille lajivastaavan ja varavastaavan.

Lajivastaava vastaa finaalissa lajin teknisestä toteutuksesta, lajin käytännön järjestelyistä ja kilpailutehtävien tuottamisesta sekä perehdyttää tuomarit tehtäväänsä. Lajivastaava vastaa myös kilpailuajaisesta toiminnasta lajissaan yhdessä päätuomarin kanssa.

Lajivastaava vastaa semifinaalien organisoinnista ja semifinaalitehtävistä yhdessä lajiohjausryhmän valitseman semifinaalikoordinaattorin kanssa.

Lajivastaava vastaa lajiohjausryhmän koolle kutumisesta ja valmistelee lajiohjausryhmän kokousten päätettävät asiat.

Mikäli lajivastaava on estynyt toimimasta tehtävässään, vastuu lajijärjestelyistä siirtyy varavastaavalle.

5.8. Lajiohjausryhmät

Lajiohjausryhmän tehtävänä on pitää huolta oman lajinsa kehittämisestä ja työelämävastaavuudesta.

Lajiohjausryhmä tekee päätökset lajikuvauksista, tehtäväkuvauksista ja semifinaalien toteutuksesta sekä hyväksyy lajivastaavan esitykset lajijärjestelyistä. Lajivastaava toimii ohjausryhmän puheenjohtajana. Lajiohjausryhmän päätökset hyväksyy kilpailun johtaja.

Ohjausryhmän kokoonpano:

- lajivastaava
- edellisen Taitaja-kilpailun ko. lajin lajivastaava
- seuraavan Taitaja-kilpailun ko. lajin lajivastaava
- WorldSkills-lajipäällikkö
- työnantajien/työnantajaliiton edustaja
- työntekijöiden edustaja
- yritysedustaja
- Opetushallituksen edustaja

Lajien ohjausryhmät kokoontuvat kilpailua edeltävän vuoden keväällä ja syksyllä.

5.9. Semifinaalikoordinaattori

Semifinaalikoordinaattorin vastaa semifinaalien organisoinnista ja semifinaalitehtävistä yhdessä lajivastaavan kanssa

5.10. Kilpailijoiden huoltajat

Ilmoittautumisen yhteydessä kilpailijan huoltajaksi nimetty henkilö toimii kilpailijan huoltajana kilpailun aikana ja hänellä on oikeus toimia tarvittaessa kilpailijan edustajana. Yhden huoltajan vastuulla voi olla useampia kilpailijoita.

Huoltajalla on vapaa pääsy kilpailualueelle ja hänellä on oikeus käyttää samoja tiloja, kuin kilpailijat. Huoltaja ei kuitenkaan saa tulla lajialueelle kilpailun eikä kilpailutaukojen eikä arvioinnin aikana.

6. TAITAJA SM-FINAALI, KILPAILUN TOTEUTUS

6.1. Kilpailun kulku

Kilpailija ilmoittautuu yhdessä nimetyn huoltajansa kanssa Taitaja SM-finaaliin kilpailua edeltävänä päivänä kilpailupaikalla. Kilpailija ja huoltaja sitoutuvat allekirjoituksellaan noudattamaan kilpailun sääntöjä ja järjestäjän ohjeita sekä olemaan kilpailupaikalla aina päätöstilaisuuden loppuun saakka.

Kilpailijoille annetaan ohjeistus kilpailun kulusta, noudatettavista työturvallisuusohjeista ja työturvallisuusmääräyksistä sekä lajikohtaisista ohjeista ja arvioinnista. Ohjeistus annetaan lajikohtaisesti lajialueella ennen kilpailun aloittamista.

Kilpailutapahtuma alkaa avajaisilla. Avajaisten jälkeen kilpailijat aloittavat työskentelynsä lajialueella lajikohtaisten ohjeiden mukaan. Kilpailutehtävä ja selventävä aineisto annetaan kilpailupaikalla kilpailun alkaessa.

Kilpailijoiden tulee toimia itsenäisesti kilpailutehtävää suorittaessaan. Ulkopuolinen neuvominen tai avustaminen kilpailutehtävän aikana voi johtaa pistemenetykseen tai kilpailijan kilpailusta sulkemiseen. Kilpailija voi pyytää apua ongelmatilanteissa tuomariston antamien ohjeiden mukaisesti.

6.2. Kilpailualueeseen tutustuminen

Kilpailijoille varataan ohjelmassa riittävä aika lajialueeseen, koneisiin ja laitteisiin sekä materiaaleihin tutustumiseen. Tutustumisen aluksi arvotaan kilpailupaikat. Kilpailun järjestäjä tiedottaa kilpailualueeseen tutustumisesta kilpailijatiedotteessa.

6.3. Kilpailussa käytettävät materiaalit, koneet ja laitteet

Kilpailussa käytettävien koneiden, laitteiden ja materiaalien tulee olla yleisesti kaupan olevia tai muutoin yleisesti koulutuksessa käytettäviä tuotteita ja niiden tiedot tulee julkaista finaalin tehtäväkuvauksessa viimeistään 2 kk ennen kilpailun alkua.

Kilpailija on vastuussa käytössään olevista työkaluista, laitteista ja apuvälineistä sekä materiaaleista.

6.4. Lajiaikataulut

Lajivastaava ja päätuomari vastaavat lajikohtaisista aikatauluista. Lajivastaava, yhdessä päätuomarin kanssa, vastaa kilpailun ja kilpailutehtävien aikatauluttamisesta niin, että päivittäinen työkuorma on tasainen ja kilpailualueella on toimintaa virallisen kilpailuajan päättymiseen asti.

6.5. Arviointi

Kilpailutehtävät ovat modulaarisia siten, että päiväkohtaiset tulokset ovat arvioitavissa. Päiväkohtaiset tulokset julkaistaan lajialueella ja virallisella ilmoitustaululla jokaisen kilpailupäivän päätteeksi.

Tuomaristo ratkaisee kilpailijoiden paremmuusjärjestyksen määrittämällä pisteet jokaiselle kilpailijalle kaikista kilpailun osa-alueista. Kilpailijan saamat eri osa-alueiden pisteet tallennetaan käytettävissä olevaan pisteenlaskuohjelmaan. Eniten pisteitä saanut kilpailija voittaa kilpailun. Muut sijoitukset ratkeavat saatujen pisteiden alenevassa järjestyksessä.

Kilpailussa käytetään TAITAJA-CIS-pistelaskuohjelmaa.

6.6. Kilpailun tulokset ja niiden julkistaminen

6.6.1. Kilpailijoiden tulokset

Lajikohtaiset tulokset julkaistaan päivittäin. Epäviralliset tulokset julkaistaan virallisella ilmoitustaululla ja lajialueella heti pistelaskun valmistuttua. Viralliset lajikohtaiset tulokset julkaistaan vastalauseen jättöajan päätyttyä ja mahdollisten vastalauseiden käsittelyn jälkeen.

Kilpailun lajikohtaiset lopputulokset julkaistaan kolmannen kilpailupäivän vastalauseajan päätyttyä. Tuloluettelossa julkaistaan paremmuusjärjestyksessä kilpailijan tai kilpailijaparin sijoitus ja saavutettu pistemäärä.

6.6.2. Koulutuksen järjestäjäkohtaiset tulokset

Koulutuksen järjestäjien välisessä vertailussa sijoitukset pisteytetään seuraavasti:

1. sija	4 pistettä
2. sija	3 pistettä
3. sija	2 pistettä
4. sija	1 pistettä

Pisteet lasketaan kussakin lajissa neljälle parhaalle sijoituksen mukaan. Mikäli neljäs sija jaetaan saman pistemäärän saavuttaneiden kesken, saa kukin 4. sijan saavuttanut yhden pisteen.

Tulokset julkistetaan Skills Finlandin päättämällä tavalla.

6.6.3. Palkinnot ja kunniakirjat

Kilpailussa jaetaan kolmelle parhaiten sijoittuneelle kulta-, hopea- ja pronssimitalit sekä rahapalkinnot. Skills Finland ry päättää rahapalkintojen suuruudesta kilpailun järjestäjän esityksestä.

Mikäli kaksi tai useampi kilpailija saa saman pistemäärän, he jakavat saavutetun sijan. Mitalit annetaan kolmelle parhaalle kilpailijalle. Mikäli kolmanneksi parhaan sijoitus jaetaan useamman kilpailijan kesken, voi mitalin saajia olla enemmän kuin kolme.

Vieraskilpailijoille ei jaeta mitaleja. Heidät palkitaan muulla, kilpailunjärjestäjän päättämällä tavalla.

Lisäksi lajikohtaisesti voidaan jakaa muita raha- ja tavarapalkintoja. Rahapalkinnot sekä mahdolliset tavarapalkinnot jaetaan kilpailun jälkeen, vastalauseajan päätyttyä ja mahdollisten vastalauseiden käsittelyn jälkeen lajialueella.

Mitalit jaetaan tapahtuman päättäjäisissä.

Kaikki kilpailijat saavat Skills Finland ry:n myöntämät kunniakirjat osallistumisestaan.

6.6.4. Taitajien Taitaja

Kilpailussa valitaan Taitajien Taitaja. Taitajien Taitaja on oman lajinsa ehdottomasti paras. Hän on ylpeä omasta osaamisestaan ja omasta ammatistaan sekä ammatillisesta koulutuksesta. Hän on luonteeltaan positiivinen ja ulospäin suuntautunut, hyvä oman lajinsa sekä ammatillisen koulutuksen edustaja. Taitajien Taitaja on halukas ja kyvykäs toimimaan oman ammattialansa ja koko ammatillisen koulutuksen edustajana.

Kilpailun jury valitsee Taitajien Taitajan lajikohtaisten tuomaristojen tekemien ehdotusten perusteella kilpailun kolmantena päivänä. Taitajien Taitaja julkistetaan ja palkitaan päättäjäisilaisuudessa.

Skills Finland ry tekee Taitajien Taitajan kanssa erillisen sopimuksen. Sopimuksella Taitajien Taitaja sitoutuu edustamaan Skills Finlandia, ammatillista koulutusta ja omaa ammattialaansa. Taitajien Taitajan oikeudet ja velvollisuudet määritellään Skills Finland ry:n ja Taitajien Taitajan välisessä sopimuksessa.

6.7. Vastalausemenettely

6.7.1. Periaate

Vastalauseen voi tehdä kilpailutehtävän arvioinnista tai kilpailujärjestelyistä silloin, kun se vaikuttaa tuloksiin. Ohjeet ja lomakkeet vastalauseen tekemiseksi saa kilpailutoimistosta tai kilpailualueelta.

6.7.2. Vastalauseen jättöoikeus

Kilpailija, tai hänen edustajansa (huoltaja) kilpailijan suostumuksella, voi tehdä vastalauseen. Vastalauseen tulee olla kahden eri kilpailijan tai kahden eri kilpailijan edustajan (huoltajan) allekirjoittama.

6.7.3. Vastalauseen jättöaika

Vastalause tulee tehdä päiväkohtaisesti. Vastalause jätetään viimeistään 1 tunti ennen seuraavan kilpailupäivän alkua. Viimeistä kilpailupäivää koskeva vastalause tulee toimittaa päätuomarille 30 minuutin kuluessa arvioinnin julkistamisesta kilpailun virallisella ilmoitustaululla.

6.7.4. Vastalauseen käsittely

Lajin päätuomari vastaa vastalauseen käsittelystä lajissa. Päätuomarin tulee antaa vastaus sinä päivänä, jolloin se on jätetty, kello 12.00 mennessä. Viimeisenä kilpailupäivänä, jos vastalause koskee viimeisen päivän arviointia tai kilpailujärjestelyjä tulee vastalause käsitellä välittömästi sen saavuttua päätuomarille. Mikäli tuomariston ratkaisu ei tyydytä vastalauseen tekijöitä, siirretään vastalauseen käsittely kilpailun jurylle.

Vastalause toimitetaan lajin päätuomarille, joka kirjaa vastalauseen saapumisajan ja välittää tiedon vastalauseen saapumisesta kilpailutoimistoon.

7. TAITAJA-SEMIFINAALIT

Semifinaaleissa sovelletaan Taitaja SM-finaalin sääntöjä, mikäli näissä säännöissä ei ole muuta mainintaa.

7.1. Semifinaalien tarkoitus

Semifinaalit toimivat Taitaja SM-kilpailun karsintakilpailuna. Semifinaalitapahtumien tavoitteena on myös tehdä ammatillista koulutusta tunnetuksi. Semifinaalitapahtumien yhteyteen on suositeltavaa järjestää erilaisia kilpailun tavoitteita tukevia tapahtumia.

Semifinaaleissa karsitaan Taitaja-kilpailuun ilmoittautuneista yksilölajeissa 8 parasta ja parilajeissa 8 parasta paria ja joukkuelajeissa 8 parasta joukkuetta Taitaja SM-finaaliin.

Semifinaalikelkkojen järjestämisestä päättää Taitaja SM-finaalin järjestäjä lajiohjausryhmän esityksestä. Semifinaalit tulee jakaa alueellisesti niin, että kilpailijoilla on yhtäläiset mahdollisuudet, matkojen ja ajankohdan suhteen, osallistua semifinaaliin.

7.2. Semifinaalijärjestäjän vastuut ja oikeudet

Semifinaalin järjestäjä vastaa karsintakilpailun järjestämisestä ja tuottamisesta Taitaja-lajivastaavan ja semifinaalikoordinaattorin ohjeiden mukaisesti.

Mikäli semifinaalin järjestäjäkoulusta on ilmoittautunut kyseiseen lajiin kilpailijoita, tulee heidän osallistua, mikäli semifinaaleja ko. lajissa järjestetään useampia, muuhun kuin oman koulunsa järjestämään semifinaaliin.

Semifinaalin järjestäjällä on oikeus käyttää markkinoinnissaan ”Taitaja-semifinaalijärjestäjä” nimikettä ja Taitaja-logoa.

7.3. Semifinaalien ajankohta

Semifinaalit järjestetään viimeistään kaksi kuukautta ennen Taitaja SM-finaalia. Semifinaalien ajankohdasta päättää Skills Finland ry Taitaja-kilpailujärjestäjän esityksestä.

7.4. Kilpailun kesto semifinaaleissa

Semifinaalit ovat yksipäiväisiä ja kilpailutehtävien laskennallinen suoritus aika 4-7 tuntia. Suoritus aikaan ei lasketa kilpailuun perehdyttämis- ja tehtävien antoaikaa.

7.5. Kilpailijoiden määrä semifinaaleissa

Kilpailijamäärä semifinaalissa on vapaa. Valtakunnallinen lajiohjausryhmä päättää tarvittaessa koulukohtaisista kilpailijamääristä.

Tavoitteena on taata osallistumismahdollisuus kaikille halukkaille kilpailijoille. Mikäli kiintiöitä tarvitaan, valtakunnallinen lajiohjausryhmä päättää tarvittaessa oppilaitoskohtaisista kilpailijamääristä. Kiintiöitä määritettäessä luetaan saman koulutuksen järjestäjän eri paikkakunnilla olevat oppilaitokset eri oppilaitoksiksi. Oppilaitoskohtaiset karsinnat voidaan järjestää oppilaitokselle parhaiten sopivana ajankohtana, kuitenkin viimeistään kuukautta ennen lajikohtaisten semifinaalien alkua.

Mikäli kilpailijamäärää rajoitetaan, tulee se julkaista ennen ilmoittautumisen alkamista.

7.6. Kilpailutehtävät semifinaaleissa

Lajivastaava vastaa semifinaalitehtävien tuottamisesta yhdessä semifinaalikoordinaattorin ja semifinaalijärjestäjien kanssa. Kilpailutehtävien tason määrittelee lajiohjausryhmä. Tehtävien tulee perustua käytävän semifinaalin ammatillisen perustutkinnon perusteisiin.

Semifinaalitehtävien tulee olla linjassa, kilpailujärjestäjän internet-sivuilla julkaistavan, finaalin tehtäväkuvauksen kanssa. Mikäli lajissa järjestetään useampia semifinaaleja eri paikkakunnilla, tulee tehtävien olla vaatavuudeltaan verrattavissa toisiinsa, mutta tehtävien ei tarvitse olla ehdottomasti samoja.

7.7. Pistelaskujärjestelmä

Pistelasku semifinaaleissa tulee perustua Taitaja CIS -järjestelmän käyttämään pistelaskentatapaan.

7.8. Semifinaalien tulokset, niiden julkistaminen ja palkinnot

Semifinaalin kilpailujohtaja ilmoittaa semifinaalin epäviralliset tulokset mukana olleille kilpailijoille ja huoltajille sekä lajinsa semifinaalikoordinaattorille. Semifinaalikoordinaattori tarkastaa kilpailun tulokset ja varmistaa niiden oikeellisuuden. Tarkastetut, viralliset tulokset toimitetaan huoltajalle ja finaalin järjestäjälle nettisivuilla julkistamista varten.

Kaikkien semifinaalien tulokset julkaistaan Taitaja-järjestäjän internet-sivuilla kaksi kuukautta ennen finaalia. Finalisteille tiedotetaan järjestelyistä ilmoittautumisen yhteydessä nimetyn huoltajan kautta.

Semifinaaleissa voidaan jakaa raha- tai tavarapalkintoja.

7.9. Semifinaalien toimijat

7.9.1. Kilpailun johtaja

Kullakin järjestettävällä semifinaalilla tulee olla kilpailun johtaja, joka vastaa semifinaalin toteutuksesta, rehdistä ja oikeudenmukaisesta arvioinnista ja lopputuloksen vahvistamisesta. Semifinaali- kilpailun johtajan valitsee semifinaalin järjestäjä.

7.9.2. Tuomaristo

Semifinaalin järjestäjä valitsee karsintakilpailun tuomariston. Tuomariston valinnalla tulee varmistaa, että arviointi on asiallista, tasapuolista ja oikeudenmukaista. Tuomareiden tulee olla ammatillisesti kokeneita, päteviä ja alallaan tunnustettuja ammattilaisia.

Tuomareina voivat toimia kilpailijoiden huoltajat tai muut kilpailuun osallistuvien oppilaitosten edustajat, mikäli täyttävät tuomareille asetettavat vaatimukset ja semifinaaliin osallistuvat niin yksimielisesti sopivat.

7.9.3. Semifinaalikoordinaattori

Semifinaalikoordinaattorin valitsee lajiohjausryhmä lajivastaavan esityksestä. Semifinaalikoordinaattori vastaa semifinaalijärjestelyistä ja yhteydenpidosta semifinaalijärjestäjiin. Semifinaalikoordinaattori auttaa ja opastaa semifinaalijärjestäjää niin, että lajiohjausryhmän päätökset toteutuvat semifinaaleissa.

8. TAITAJA SM-KILPAILUJÄRJESTÄJÄKSI HAKEMINEN

Skills Finland ry tekee hakumenettelyä ja kilpailun järjestäjän valintaa koskevat päätökset. Haku julkaistaan Skills Finland ry:n internetsivuilla ja muulla Skills Finland ry:n päätämällä tavalla.